SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 189/2011-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti M. E, R., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb/588/1999, za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. E. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb/588/1999 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb/588/1999 konal bez zbytočných prieťahov.

3. M. E. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť M. E. trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. D. S., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 189/2011 z 12. mája 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. E. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb/588/1999 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 10. júna 1999 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu a po podaní odporu proti nemu je konanie vedené pod sp. zn. 27 Cb/588/1999.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jeho právnej veci právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň požadoval prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Napokon žiadal, aby mu bolo priznané aj finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € a úhrada trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 Spr V/223/2011 z 18. júla 2011, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť sporu, v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že predovšetkým z hľadiska ustálenia skutkového stavu bola táto právna vec zložitá, nakoľko medzi účastníkmi konania bola zmluva uzavretá len ústnou formou bez prítomnosti svedkov a tvrdenia účastníkov boli rozdielne. Z tohto dôvodu preto súd musel vykonať rozsiahle dokazovanie, čo si vyžiadalo náročnejšiu prípravu a množstvo procesných úkonov zo strany súdu. Z hľadiska právneho neide o zložitý spor. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu je zrejmé, ako súd postupoval a aké dôkazy v tomto konaní vykonal...

Z obsahu tohto zoznamu je zrejmé, že súd konal priebežne, pričom som nezistila žiadne okolnosti, ktoré by si vyžadovali postup súdu v zmysle ust. § 107 a nasl. O. s. p.

Podľa názoru súdu k značnej dĺžke tohto súdneho konania prispel svojím postupom aj navrhovateľ, a to tým, že nerešpektoval výzvy súdu na preukázanie svojich tvrdení, ktoré v priebehu konania často menil, aj pokiaľ ide o spornú zmluvu, kedy nedokázal presne uviesť, akú zmluvu so žalovanými uzavrel a akú konkrétnu činnosť a za akých podmienok mal žalovaný vykonať za poskytnutú spornú zálohu. Navrhovateľ nedodržiaval lehoty stanovené súdom na predloženie dôkazov a podanie stanoviska k svojim tvrdeniam

a stanoviská k dôkazom, ktoré boli predložené žalovaným. Navrhovateľ a jeho právny zástupca sa celkovo nezúčastnili trinástich pojednávaní, ktoré vo veci nariadil súd.

Zo strany súdu došlo k prieťahu v prípade vypracovania dožiadania za účelom výsluchu svedka v cudzine, ktorého vypočutie žiadal navrhovateľ.

Na záver je potrebné poznamenať, že okrem dlhšieho časového úseku pri vypracovaní dožiadania do cudziny som nezistila v postupe zákonnej sudkyne zbytočné prieťahy.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko v podaní doručenom ústavnému súdu 12. augusta 2011, v ktorom na okresným súdom uvedené argumenty nereagoval.

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 18. júla 2011, ktoré považuje za preukázané.

Okresný súd pripojil k vyjadreniu k sťažnosti aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania:

„- 5. 6. 1999 doručený návrh na súd

- *12. 7. 1999 výzva na zaplatenie súdneho poplatku na návrh*
- *16. 7. 1999 doručená výzva právnemu zástupcovi žalobcu*
- *30. 7. 1999 zaplatený súdny poplatok*
- *18. 8. 1999 vydaný platobný rozkaz*
- *20. 9. 1999 bol súdu doručený odpor proti platobnému rozkazu, ktorý podal M. G., konateľ F., s. r. o.*
- *20. 10. 1999 súd vydal uznesenie na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor*
- *5. 11. 1999 zákonná sudkyňa dala pokyn na zaslanie kópie odporu pre právneho zástupcu žalobcu, tento prevzal 23. 11. 1999*
- *21. 12. 1999 vytýčila zákonná sudkyňa termín pojednávania na deň 17. 2. 2000*
- *JUDr. S., právny zástupca žalobcu telefonicky ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní 17. 2. 2000 z dôvodu, že cesty sú neprejazdné, takže sa spolu so žalobcom nemôžu dostaviť*

- *pojednávanie 17. 2. 2000 bolo odročené na deň 22. 3. 2000*
- *JUDr. S., právny zástupca žalobcu ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní vytýčenom na deň 22. 3. 2000 s tým, že v tom istom čase má pojednávanie na NS SR pojednávanie 22. 3. 2000 bolo odročené na deň 13. 4. 2000*
- *z pojednávania vytýčeného na 13. 4. 2000 sa JUDr. S. ospravedlnil z vážnych služobných dôvodov a toto pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovi bola poskytnutá 30-dňová lehota na podanie písomného stanoviska vo veci*
- *26. 6. 2000 súd zaslal spis na Okresný súd v Lučenci ako dožiadanému súdu na vykonanie procesného úkonu, a to výsluchu žalobcu a jeho právneho zástupcu*
- *21. 7. 2000 bol na Okresnom súde v Lučenci vykonaný výsluchu žalobcu a jeho právneho zástupcu*
- *20. 9. 2000 súd doručoval prípisy pre S. V..., M., na zistenie skutočností potrebných k rozhodnutiu vo veci*
- *súd zaslal spis na dožiadaný Okresný súd v Martine za účelom vykonania procesného úkonu, a to výsluchu svedka S. V..., M. alebo z adresy prevádzky D., M.*
- *2. 10. 2001 vykonal dožiadaný súd výsluch svedka S. V.*
- *11. 10. 2001 súd vykonal ďalší procesný úkon, a to zaslaním spisu na Okresný súd Martin ako dožiadanému súdu za účelom výsluchu svedka Ing. K. Č...*
- *29. 1. 2002 dožiadaný súd vrátil spis bez vybavenia, nakoľko sa súdu nepodarilo zabezpečiť vykonanie výsluchu svedka, ktorý sa zdržiava na neznámom mieste*
- *zákonná sudkyňa dňa 11. 2. 2002 vytýčila termín pojednávania na deň 20. 3. 2002*
- *18. 3. 2002 bola súdu doručená faxová žiadosť JUDr. S. o odročenie vytýčeného pojednávania, nakoľko v ten istý deň má pojednávania na Okresnom súde vo Zvolene a Lučenci*
- *pojednávanie konané dňa 20. 3. 2002 bolo odročené na deň 25. 4. 2002*
- *25. 4. 2002 JUDr. S. požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že má dôležité pracovné povinnosti v B.*
- *pojednávanie konané dňa 25. 4. 2002 bolo odročené na neurčito z dôvodu, že sa nedostavili účastníci konania*
- *25. 4. 2002 bol vytýčený nový termín pojednávania na deň 29. 5. 2002*

- *pojednávanie 29. 5. 2002 bolo odročené na neurčito z dôvodu, že sa nedostavili účastníci konania*
- *30. 5. 2002 bola súdu doručená žiadosť JUDr. S. o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 29. 5. 2002, nakoľko jeho klient (žalobca) bol náhle hospitalizovaný a musí sa podrobiť operácii*
- *31. 7. 2002 bolo vytýčené ďalšie pojednávanie na deň 12. 9. 2002, toto bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovi bolo uložené oznámiť súdu adresu svedka Ing. Č.*
- *15. 11. 2002 súd vyzval JUDr. M. U. na vyčíslenie nákladov na vybavenie spornej záležitosti*
- *15. 11. 2002 súd vyzval JUDr. J. S. na oznámenie adresy svedka Ing. Č. a oznámenia iných dôkazov, ktoré navrhuje v konaní vykonať*
- *7. 1. 2003 súd urgoval JUDr. S. na podanie správy*
- *11. 2. 2003 bola súdu doručená žiadosť JUDr. S. o predĺženie lehoty na oznámenie adresy svedka Ing. Č. do 15. 3. 2003*
- *26. 2. 2003 urgoval súd JUDr. U. o zaslanie vyčíslenia nákladov*
- *konateľ spoločnosti žalovaného v 1. rade doručil súdu vyčíslenie nákladov*
- *11. 4. 2003 súd doručoval podanie – vyčíslenie nákladov žalovaného JUDr. S. s tým, aby sa k podaniu písomne vyjadril v lehote 15 dní*
- *10. 6. 2003 opätovne urgoval JUDr. S. o zaslanie stanoviska k doručenému podaniu žalovaného – vyčísleniu nákladov*
- *keďže na výzvu právny zástupca žalobcu nereagoval súd ho dňa 3. 10. 2003 opätovne urgoval o podanie vyjadrenia a následne aj dňa 14. 11. 2003*
- *16. 12. 2003 súd vytýčil termín pojednávania na deň 11. 2. 2004*
- *pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom výsluchu navrhovaných svedkov pred Okresným súdom v Rimavskej Sobote*
- *22. 3. 2004 zaslal tunajší súd spis Okresnému súdu v Rimavskej Sobote za účelom vykonania procesných úkonov, a to výsluchu svedkov*
- *12. 5. 2004 bol vykonaný výsluch*
- *17. 5. 2004 dožiadaný súd vytýčil termín ďalšieho výsluchu na deň 26. 5. 2004*
- *26. 5. 2004 vykonal dožiadaný súd výsluch*

- *za účelom vypočutia svedka Ing. D. R., tunajší súd zaslal spis na Okresný súd v Banskej Bystrici dňa 7. 6. 2004, kde bol doručený 10. 6. 2004*
- *22. 10. 2004 dožiadaný súd vrátil spis, tunajšiemu súdu bol doručený dňa 28. 10. 2004*
- *12. 11. 2004 zákonná sudkyňa dala pokyn na zaslanie spisu na Okresný súd Bratislava II ako dožiadanému súdu za účelom vypočutia svedka Ing. R.*
- *11. 1. 2005 vrátený spis tunajšiemu súdu po vybavení dožiadania*
- *1. 2. 2005 zákonná sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 23. 3. 2005*
- *pojednávanie zo dňa 23. 3. 2005 bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania vyšetrovacieho spisu*
- *30. 3. 2005 žiadosť o zapožičanie spisu od Okresného úradu vyšetrovania Košice 1*
- *7. 4. 2005 doručený vyšetrovací spis*
- *15. 8. 2005 vytýčený termín pojednávania na deň 13. 10. 2005*
- *pojednávanie 13. 10. 2005 odročené na neurčito s tým, že žalovanému bolo uložené predložiť dôkazy*
- *8. 11. 2005 súd prípisom vyzval JUDr. U. na splnenie povinnosti uloženej na poslednom pojednávaní*
- *14. 2. 2006 súd vytýčil ďalšie pojednávanie na deň 5. 4. 2006*
- *pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia ďalšieho svedka prostredníctvom dožiadaného súdu*
- *5. 10. 2006 dožiadanie na Okresný súd v M.*
- *3. 2007 vytýčený termín pojednávania na deň 19. 4. 2007*
- *18. 4. 2007 súdu doručená žiadosť JUDr. S. o odročenie pojednávania*
- *19. 4. 2007 bolo pojednávanie odročené na deň 14. 6. 2007*
- *14. 6. 2007 doručené súdu ospravedlnenie JUDr. S.*
- *pojednávanie 14. 6. 2007 bolo odročené na deň 8. 8. 2007*
- *pojednávanie 8. 8. 2007 bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovi bola uložená povinnosť na predloženie dôkazov*
- *12. 9. 2007 vyzval súd JUDr. S. na predloženie dôkazov*
- *16. 10. 2007 súd urgoval JUDr. S. na podanie správy*

- *opätovne súd urgoval JUDr. S. na predloženie dôkazov prípismi dňa 19. 11. 2007, 12. 10. 2007a 3. 1. 2008*
- *11. 1. 2008 bolo nariadené pojednávanie na deň 12. 3. 2008*
- *25. 2. 2008 bolo súdu doručené ospravedlnenie a žiadosť o odročenie vytýčeného pojednávania od JUDr. S. z dôvodu, že uvedený deň má iné pojednávania na Okresnom súde v Lučenci*
- *26. 2. 2008 súd vytýčené pojednávanie preročil na deň 17. 4. 2008*
- *pojednávanie konané dňa 17. 4. 2008 bolo odročené na neurčito*
- *21. 4. 2008 bol vytýčený termín pojednávania na deň 5. 6. 2008*
- *na pojednávaní 5. 6. 2008 bol vyhlásený rozsudok*
- *rozsudok bol účastníkom doručený právnemu zástupcovi žalobcu 28. 7. 2008, právnemu zástupcovi žalovaného 27. 7. 2008*
- *4. 8. 2008 podané odvolanie žalovaného v 1. rade*
- *22. 8. 2008 súd vyzval žalovaného v 1. rade na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a doručoval právnemu zástupcovi žalobcu odvolanie žalovaného v 1. rade na vyjadrenie*
- *29. 9. 2008 predložený spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní*
- *12. 11. 2008 spis doručený krajskému súdu*

26. 1. 2009 pojednávanie na krajskom súde, na ktorom bolo uznesením rozhodnuté o odvolaní, odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu I. stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie

- 6. 5. 2009 súd vyzval JUDr. S. na podanie stanoviska

- 5. 6. 2009 súd urgoval podanie správy, ďalej dňa 8. 7. 2009 a 2. 9. 2009

- 6. 10. 2009 súd vytýčil pojednávanie na deň 19. 11. 2009

pojednávanie konané dňa 19. 11. 2009 bolo odročené na neurčito s tým, že žalobcovi súd poskytol 30 dňovú lehotu na predloženie dôkazov a spis bol uložený na lehotu 28. 12. 2009

- *14. 1. 2010 súd prípis vyzval JUDr. S. na splnenie povinnosti uloženej uznesením na poslednom pojednávaní*
- *22. 2. 2010 súd urgoval JUDr. S. na splnenie povinnosti uloženej uznesením na pojednávaní dňa 19. 11. 2009 a ešte aj prípisom zo dňa 20. 4. 2010*
- *4. 5. 2010súd vytýčil termín pojednávania na deň 8. 7. 2010*

- *pojednávanie 8. 7. 2010 bolo odročené na neurčito*
- *19. 7. 2010 bolo vytýčené ďalšie pojednávanie na deň 16. 9. 2010*
- *pojednávanie konané dňa 16. 9. 2010 bolo odročené na neurčito*
- *17. 9. 2010 bolo doručené ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní od JUDr. S.*
- *28. 9. 2010 súd opätovne vyzval JUDr. S. na predloženie dôkazov v zmysle uznesenia krajského súdu*
- *28. 9. 2010 súd vyzval aj JUDr. U. na predloženie dôkazov v zmysle uznesenia krajského súdu*
- *25. 10. 2010 súd urgoval JUDr. S. na predloženie dôkazov, ako aj dňa 19. 1. 2011*
- *21. 2. 2011 bola žalobcom podaná sťažnosť na prieťahy v konaní*
- *22. 3. 2011 súd vytýčil termín pojednávania na deň 27. 4. 2011*
- *20. 4. 2011 doručené ospravedlnenie a žiadosť o odročenie pojednávania JUDr. S.*
- *21. 4. 2011 súd oznámil účastníkom konania odročenie pojednávania*
- *27. 4. 2011 pojednávanie odročené na neurčito*
- *6. 5. 2011 bolo vytýčené pojednávanie na deň 25. 5. 2011, ktoré bol odročené na deň 9. 6. 2011*
- *na pojednávaní dňa 9. 6. 2011 bol vyhlásený rozsudok*
- *6. 7. 2011 súd doručoval účastníkom konania rozhodnutie.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety

OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce z občianskoprávnych, resp. obchodnoprávnych vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Podpredsedníčka okresného súdu poverená zastupovaním predsedu k sťažnosti uviedla, že z právneho hľadiska nejde o zložitý spor, s čím sa ústavný súd v plnom rozsahu stotožňuje. Aj keď možno v danej veci pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti najmä vzhľadom na nutnosť pomerne veľkého rozsahu dokazovania, ústavný súd nezistil, že by táto skutočnosť mala výraznejší vplyv na predĺženie priebehu preskúmavaného konania.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zastáva názor, že aj sťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa má určitý podiel na spomalení priebehu napadnutého konania, a konštatuje, že na jeho

ťarchu je potrebné pripísať skutočnosť, že spolu so svojím právnym zástupcom sa nezúčastnili na jedenástich pojednávaniach nariadených okresným súdom. Obdobne na ťarchu sťažovateľa je potrebné pripísať aj to, že viacnásobne nedodržal súdom určené lehoty na oznámenie dôležitých skutočností potrebných na rozhodnutie, v súvislosti s čím bol okresný súd nútený zasielať sťažovateľovi opätovné výzvy, resp. urgencie (6. marec 2003, 20. jún 2003, 8. august 2003, 8. október 2003, 19. november 2003, 10. jún 2009, 10. august 2009 a 4. september 2009). Urgencie z 19. novembra 2003 a zo 4. septembra 2009 obsahovali aj hrozbu uloženia poriadkovej pokuty.

Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd zobral do úvahy pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočných prieťahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v napadnutom konaní, pretože s poukázaním na svoju predchádzajúcu judikatúru (napr. IV. ÚS 121/2011, IV. ÚS 188/2011) konštatuje, že nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné, aby konanie prebiehajúce na dvoch stupňoch všeobecných súdov nebolo ani po viac ako 11 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené. Napriek tomuto konštatovaniu ústavný súd poukazuje aj na to, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol neefektívny, čo vyplýva predovšetkým z toho, že krajský súd uznesením sp. zn. 2 Cob/186/208 z 26. januára 2009 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 27 Cb/588/1999-214 z 5. júna 2008 vyhlásený po 9 rokoch od začatia konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení zrušujúceho uznesenia okrem iného uviedol:

„Súd sa vôbec nezaoberal otázkou vzniku nároku žalovaného na náhradu nákladov spojených so sprostredkovaním.

Súd sa ďalej absolútne nevysporiadal s dôkazmi na č. l. 90 spisu, a to výdavkovým pokladničným dokladom, z ktorého vyplýva, že žalovaný v 1. rade poskytol spoločnosti A., spol. s r. o., krátkodobú finančnú výpomoc 250 000,00 Sk a príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 23. 12. 1996, z ktorého vyplýva, že F., s. r. o., prijalo od spoločnosti A.,

spol. s r. o., zo dňa 23. 12. 1996 sumu 250 000,00 Sk. V tomto príjmovom pokladničnom doklade je uvedené, že išlo o vrátenú pôžičku, pričom z podania žalovaného v 1. rade vyplýva, že žalovaným v 1. rade bola spoločnosti A., spol. s r. o., poskytnutá pôžička a po vrátení dňa 23. 12. 1996 bola započítaná na dlh. Z výpovede Z. M. zo dňa 30. 11. 2006 vyplýva, že dňa 23. 12. 1996 odovzdali z ruky do ruky na základe pokladničného dokladu p. G. finančnú náhradu v sume 250 000,00 Sk. Z výpovede Z. M. nevyplýva, že dňa 23. 12. 1996 jednak vrátili pôžičku spoločnosti F., s. r. o., v sume 250 000,00 Sk a v ten istý deň zaplatili tiež M. G. ako konateľovi F. zálohu na províziu v sume 250 000,00 Sk na základe zmluvy o sprostredkovaní. Tento rozpor súd neodstránil.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, to znamená, vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav.

Keďže nebol dostatočne zistený skutkový stav, nie je možné ani posúdiť, či súd prvého stupňa správne aplikoval konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

Vzhľadom na uvedené Krajský súd v Košiciach s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a v súlade s ust. § 221 ods. 2 O. s. p. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

Z citovaného odôvodnenia zrušujúceho uznesenia krajského súdu je zrejmé, že okresný súd rozhodol vo veci bez toho, aby dostatočne zistil skutkový stav.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Cb/588/1999 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1. výroku tohto nálezu).

III.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku tohto nálezu). Ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci napriek tomu, že po podaní sťažnosti okresný súd vo veci meritórne rozhodol (rozsudkom z 9. júna 2011). Keďže nemožno vec vylúčiť, môže byť odvolacím súdom v prípade zrušenia odvolaním napadnutého rozsudku (podaným 26. júla 2011) vrátená na ďalšie konanie prvostupňovému súdu (§ 221 ods. 2 OSP).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na to, že jeho právna neistota v dôsledku toho, že konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, trvá už viac ako 11 rokov.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 27 Cb/588/1999, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä správanie sťažovateľa (resp. jeho právneho zástupcu) vyhodnotené v bode 2 časti II tohto nálezu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou JUDr. D. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 247 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,41 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 261,82 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011